

027-41
KÖNYVTÁROS

1973 OKT

244
KÖNYVTÁRI KIADVÁNYOK

UTCÁK, TEREK, EMBEREK címmel a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár és a Kossuth Könyvkiadó jól áttekinthető, képes kislexikont adott ki, mely betűrendben tartalmazza azoknak legfontosabb adatait, akikről 1972. december 31-ig utcát neveztek el a fővárosban. A kiadványnak mindössze két előzménye volt: Kolozs Jenő: Akikről Budapest utcáit elnevezték c. 1943-ban kiadott, rég elavult munkája és a FSZEK 1963-as kötete: Az utcák őrzik emléküket. Ez utóbbi kis példányszámban jelent meg, könyvkereskedelmi forgalomba nem került, s felette is eljárt az idő, mert megjelenése óta 118 új utcanevet adtak. Ez a mostani, 12 000 példányban kibocsátott kötet a kézirat lezárásakor érvényben volt valamennyi név viselőjéről tájékoztat, s olyanok adatait is közli, akikről a Magyar életrajzi lexikon sem tesz említést. A címszavakhoz kapcsolódó szövegek aránytalanságai nem értékelés-különbséget fejeznek ki, hanem csupán azt, hogy a közismert személyiségekről keveset, az ismeretlen-

nekről viszont többet akar mondani a könyv, mely ezenkívül általában a helytörténeti kapcsolatok (személyiség és utca) kiderítésére is törekszik. A nevek után álló római szám azt, vagy azokat a kerületeket jelzi, ahol a név előfordul. Kár, hogy a hasznos kis kötet nem utal az utcáknak a jelenlegit megelőző elnevezésére. Ez ugyan növelte volna a terjedelmet, de a könyv referenz-értékét is: az előzmények felderítése nemcsak a honismereti, de a gyakorlati tájékozódást is elősegítette volna, hiszen még a pesti lakossal is előfordul — a vidékről a fővárosban látogatóval még inkább —, hogy nem tudja a keresett utca jelenlegi nevét. Az értékes munkát a Szabó Ervin Könyvtár „Budapest” gyűjteményének munkatársai állították össze.

PETŐFI ÉS DEBRECEN címmel jubileumi emlékkötetet adott ki a Debreceni Megyei Könyvtár Bényei Miklós szerkesztésében. A szép illusztrációkkal díszített, kiválóan sokszorosított

kötet adattár és egyben szemelvénygyűjtemény is, mely a költő és a város gazdag kapcsolatait, ellentétes érzelmekben bővelkedő viszonyát szemléletesen tárja az utókor elé. Az első rész Petőfi Debrecenben töltött idejének és munkássága ottani visszhangjának időrendi krónikája. (A Petőfi idézeteket fekete vonal jelzi a margón.) Petőfi sokszor járt Debrecenben: a városhoz fűződik például hirtelen fellobbanása Prielle Kornélia iránt, s ide a híres „nyakraváló-ügy” — összetűzése a honvédelmi miniszterrel —, és itt született Zoltán fia.

A kötet második része a Petőfi-emlékhelyekről számol be — ezekben Debrecen kiváltképp gazdag —, a harmadik rész pedig válogatást közöl a debreceni költők, irodalomtörténészek, újságírók stb. megemlékezéseiből, melyek 1865 és 1973 között láttak napvilágot; végül a Debrecenben írt Petőfi-művek címmutatója és névmutató zárja a rendkívül értékes és ismeretekben igen gazdag munkát.

A TERMELŐSZÖVETKEZET-TÖRTÉNETI tanulmányok első kötete, melyet Mezőgazdaságtörténeti tanulmányok c. sorozatának 6. kiadványaként jelentetett meg a Magyar Mezőgazdasági Múzeum, első eredménye az MTA Agrártörténeti bizottsága által 1969-ben elindított nagyarányú munkának. E vállalkozás célja, hogy a magyar mezőgazdaság nagyüzemi átalakulásának folyamatát elsősorban gazdaságtörténeti szempontból ábrázolja — kitekintéssel a szociológiai, pszichológiai átalakulásra, az életmód és életforma változásaira is —, mégpedig úgy, hogy forrásul a változásokat átélő nemzedék emlékezetét is fölhasználja. A tsz-történeti kutatás tehát részmonográfiákra épül — az agráregyetek körül csoportosuló munkaközösségek mintegy hatvan tsz történetének feldolgozását vállalták —, s ez a kötet a négy, elsőnek elkészült tanulmányt tartalmazza. A munkához dr. Dimény Imre mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter irt bevezetőt, dr. Donáth Ferenc pedig összefoglaló tanulmányt, mely a negyedszázados fejlődést országosan tekinti át. A kötet az agrárgazdaságtan művelőin kívül a társadalomtudományok kutatói, a gazdasági irányítás vezetői és a helytörténettel foglalkozók számára is fontos forrás, illetve módszertani minta, mert kiválóan mutatja a sokrétű kutatás összefogott, lényegre törő közlésének módját.